

Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach ZŠ Lehnice

Program finančnej gramotnosti na našej základnej škole vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti, ktorý bol schválený MŠVVaŠ SR dňa 22. augusta 2014 pod číslom 2014-11498/40322:5-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2014.

Tento štandard definuje základnú finančnú gramotnosť (NŠFG) ako schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti (podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska - stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie). Cieľom finančného vzdelávania je získavanie kompetencií nevyhnutných pre finančné a existenčné zabezpečenie seba a svojej rodiny a pre aktívnu účasť na trhu finančných produktov a služieb. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre napĺňanie týchto cieľov. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Preto je potrebné žiakov pripraviť na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu.

Výučba je prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život:

- Ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií – do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb sú zapojení samotní žiaci.
- Venovať sa so žiakmi porovnávaniu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu.
- Sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase.
- Rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami).

Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi budeme precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické. Nájdene riešenia potom budeme porovnávať s osobnými preferenciami, skúsenosťami a intuíciou. Tento širší kontext predstavuje ďalej priestor pre ekonomicky zodpovedné rozhodovanie. Cieľom finančného vzdelávania je získavanie kompetencií nevyhnutných pre finančné a existenčné zabezpečenie seba a svojej rodiny a pre aktívnu účasť na trhu finančných produktov a služieb. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre napĺňanie týchto cieľov. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Preto je potrebné žiakov pripraviť na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu.

Finančného vzdelávania má zabezpečiť orientáciu a prehľad vo finančných produktoch a službách, pritom je však potrebné rešpektovať zásadu všeobecnosti, aby vo vyučovaní neprichádzalo k propagácii konkrétnych produktov, služieb a inštitúcií.

Pri začleňovaní finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu uplatňujeme viacero prístupov. Predpokladom je úzka tímová spolupráca učiteľov.

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v NŠFG povinnou súčasťou základného vzdelávania. Finančná gramotnosť je uceleným systémom finančného vzdelávania, a preto je dôležité zohľadňovať nadväznosť medzi prvým a druhým stupňom základnej školy. Naša škola finančnú gramotnosť začlenila do jednotlivých predmetov, uplatňujúc pritom medzipredmetové vzťahy. Nevyhnutná je schopnosť adekvátne používať základné ekonomické pojmy a vysvetľovať ich s prihliadnutím na jednotlivé vekové kategórie.

Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi budeme precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické. Nájsené riešenia potom budeme porovnávať s osobnými preferenciami, skúsenosťami a intuíciou. Tento širší kontext predstavuje ďalej priestor pre ekonomicky zodpovedné rozhodovanie.

Jednou z úloh finančného vzdelávania je zabezpečiť orientáciu a prehľad vo finančných produktoch a službách. Na druhej strane je však potrebné rešpektovať zásadu všeobecnosti, aby vo vyučovaní neprichádzalo k propagácii konkrétnych produktov, služieb a inštitúcií.

Výučba je prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život:

- Ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií – do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb sú zapojení samotní žiaci.
- Venovať sa so žiakmi porovnávaniu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu.
- Sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase.
- Rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami).

Akcentujeme pritom:

- Naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie
- Využívať autentické materiály – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky.
- Precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením – uplatňujte rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením (napr. I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním, podvojný denník).
- Spolu so žiakmi vyhľadávať varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).

Finančné vzdelávanie sa prelína viacerými vzdelávacími oblasťami i prierezovými témami. K žiakom sa teda dostáva rôznymi spôsobmi. Finančná gramotnosť pri začlenení do vzdelávacieho procesu vyžaduje istú mieru koordinácie (napr. spoločné pracovné porady kolegov, predmetové komisie môžu priniesť informácie o prelínaní vzdelávacieho obsahu, inšpiráciu).

Finančne gramotný absolvent základnej školy sa bude vedieť orientovať na svojej úrovni v súčasnom finančnom svete a dosiahne znalosti, zručnosti a hodnotové postoje potrebné k tomu, aby dokázal finančne zabezpečiť seba a svojich najbližších.

Žiak sa bude učiť formou hier, pracovných listov a on-line aplikácií. Na konkrétnych príkladoch sa bude orientovať v oblasti peňazí, cien a finančných produktov tak, aby bol schopný zodpovedne viesť rodinný rozpočet a aktívne vystupovať na trhu finančných produktov a služieb.

Keďže vyučovanie spočíva najmä vo vzájomnej komunikácii medzi učiteľom a žiakom, medzi žiakmi navzájom, žiak:

- ✓ sa učí samostatne vyhľadávať a triediť informácie z rôznych zdrojov
- ✓ bude vybavený poznatkami a schopnosťami potrebnými pre jeho aktívne zapojenie do života
- ✓ zoznamuje sa so základnými pojmami z oblasti finančnictva
- ✓ učí sa využívať svoje schopnosti viesť zodpovedne svoje financie
- ✓ formou osobného prežívania a vlastných skúseností sa žiaci zoznamujú s problematikou finančného sveta
- ✓ formou hry sa zoznamuje s konkrétnymi pojmami a javmi, ktoré sa vzťahujú k problematike finančnej gramotnosti

Všeobecným cieľom je vychovať finančne gramotného človeka, ktorý sa orientuje v súčasnom finančnom svete a dosiahne znalosti, schopnosti a hodnotové postoje potrebné k tomu, aby sa dokázal finančne zabezpečiť.

Vyučovanie je zamerané predovšetkým na rozvíjanie matematického myslenia, ktoré vedie k zodpovednému rozhodovaniu vo finančnej oblasti. Žiak by si mal uvedomiť, že ovládanie finančnej problematiky mu pomáha pri riešení bežných životných situácií a zvyšuje kvalitu jeho života.

Vzdelávacie ciele:

Žiak –

- orientuje sa v bankových službách
- používa bežné pracovné nástroje
- stanoví cenu, rozpozná bežné cenové triky
- rozlíši pravidelné a nepravidelné príjmy a výdaje, stanoví rozpočet v domácnosti
- navrhne ako využiť voľné finančné prostriedky v domácnosti
- pozná práva a povinnosti spotrebiteľa

Požiadavky na výstup

Kompetencie k učeniu. **Žiak:**

- efektívne vyhľadáva
- samostatne spracováva výpisky a práce rozsiahlejšieho charakteru
- aktívne využíva rôzne zdroje informácií

Kompetencie k riešeniu problému. **Žiak:**

- porozumie úlohe, určí jadro problému a navrhne spôsob jeho riešenia
- problém analyzuje z rôznych hľadísk, pri jeho riešení postupuje systematicky
- pri riešení problému identifikuje rizikové miesta, vyvíja nové hypotézy, ak sa predchádzajúce ukázali mylné
- zmení svoje závery na základe nových informácií, alebo zmenených podmienok

Kompetencie ku komunikácii. **Žiak:**

- vyjadruje sa primerane účelu jednania a situácie, vhodne sa prezentuje
- svoje myšlienky formuluje súvisle a zrozumiteľne, ústne aj písomne
- formuluje a obhajuje svoje názory a postoje
- vyjadruje sa a vystupuje v súlade so zásadami kultúry prejavu a chovania

Personálne a sociálne kompetencie. **Žiak:**

- odhaduje dôsledky svojho konania
- stanovuje si ciele a priority podľa svojich schopností
- overuje si získané poznatky
- kriticky zvažuje názory, postoje a chovanie iných ľudí
- je schopný adaptovať sa na meniace životné a pracovné podmienky, je pripravený riešiť
- svoju sociálnu a ekonomickú situáciu
- pracuje v tíme
- prijíma zodpovedne plní určené úlohy
- v tíme predkladá svoje návrhy, nezaujato zvažuje názory iných

Občianske kompetencie. **Žiak:**

- pracuje zodpovedne, samostatne a iniciatívne vo vlastnom záujme
- dodržiava zákony, rešpektuje práva druhých
- pracuje v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského chovania
- uznáva hodnotu života, uvedomuje si zodpovednosť za vlastný život a spoluzodpovednosť za život a zdravie iných

Matematické kompetencie. **Žiak:**

- efektívne aplikuje matematické postupy pri riešení praktických úloh v bežných situáciách

Kompetencie využívania IKT. **Žiak:**

- ovláda základy práce s PC

- otvorených zdrojov
- je schopný posúdiť informácie z rôznych zdrojov

Stratégia vyučovania

Preferujeme tieto vyučovacie metódy:

- praktické cvičenia
- modelové situácie

Kritériá hodnotenia žiakov

V procese diagnostiky a hodnotenia žiakov uplatňujeme rozličné metódy a formy s cieľom poskytnúť žiakovi šancu dosiahnuť úspech. Žiak sa aktívne zapája do procesu hodnotenia.

Do celkového hodnotenia sa započítava:

- ❖ vedomosti a schopnosti
- ❖ aplikácia teórie do praxe
- ❖ práca na hodine
- ❖ schopnosť pracovať v skupine

1. stupeň ZŠ ISCED 1 – úroveň A1

1. ROČNÍK

vyžitie tém v jednotlivých vyučovacích predmetoch

1. Človek vo sfére peňazí

Matematika:

Pomenovať základné ľudské hodnoty. (*slovné úlohy*)

Prvouka:

Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Výlety, exkurzie

Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

Prvouka:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Prvouka:

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Opísať príklady základných životných potrieb.

Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Matematika:

Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Prvouka

Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.

Náboženská výchova

Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.

Slovenský jazyk a literatúra

Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

5. Úver a dlh

Triednická hodina

Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.

Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka.

Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

6. Sporenie a investovanie

Matematika

Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Prvouka, slovenský jazyk a literatúra

Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Exkurzia, výlety

Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje .

2. ROČNÍK

využitie tém v jednotlivých vyučovacích predmetoch

1. Človek vo sfére peňazí

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

- kompetencia: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- kompetencia : Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- kompetencia : Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- kompetencia: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.
- kompetencia : Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.

- kompetencia : Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

- kompetencia : Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať príklady bohatstva a chudoby.

- kompetencia : Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

Využitie v predmetoch: Prírodoveda, Matematika, Vlastiveda, Slovenský jazyk a literatúra

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

- kompetencia : Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- kompetencia : Kontrolovať osobné informácie.

- kompetencia : Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- kompetencia: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.
- kompetencia : Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom

- kompetencia : Kontrolovať osobné údaje a informácie.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

- kompetencia : Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.

- kompetencia : Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Využitie v predmetoch: Vlastiveda, Matematika, Informatická výchova

3. ročník

1. Človek vo sfére peňazí

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

-zodpovednosť za existenciu, práca, povinnosť, samostatnosť

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty - život, zdravie, rodina,...

Pomenovať základné ľudské potreby – jedlo, šatstvo, veci osobnej potreby, hračky, teplo,...

-peniaze

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. - odmena

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania, že absolvent je schopný: Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania, že absolvent je schopný: *Úroveň 1:* Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

- cena predmetov, dopad na prírodu a človeka

Využitie v predmetoch: **SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina**

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné informácie.

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

-význam peňazí, priority tovarov

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

-slovo re- KLAM-a –nie všetko, čo sa v nej uvádza je pravda

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné údaje a informácie. – kľúč od domu, cenné veci v dome...

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov. -poznať priority pri mýňaní peňazí, kupovať len to, na čo mám peniaze
Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť príklady mýňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch.

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.
Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.
-pojem záručný list, záručná doba, kupovať kvalitné výrobky, zisťovať dôvody zlacneného tovaru, reklamovať vadný tovar

Využitie v predmete: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Čiastková kompetencia 5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Čiastková kompetencia 6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

-doplňať si vzdelanie počas života, prispôsobovanie sa rodiny dobe, v ktorej žijeme

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.
-škola – vzdelanie – práca – peniaze – životné potreby

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať príklady základných životných potrieb.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov. -mzda, naturálie, brigáda

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Čiastková kompetencia 5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

-nerovnaký príjem, nestálosť príjmu, počet zamestnaní, rozdiel výšky príjmov podľa pracovného zaradenia, možnosť príjmu žiaka - štipendium

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote.

-kvalifikovaný pracovník – odborník vo svojom obore- ohodnotenie, porovnanie žiakov v škole známky

Využitie v predmetoch: **SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina**

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darovstvo a filantropiu.

Čiastková kompetencia 6: Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávanie, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávanie, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

-elektrika, plyn, voda, odpad, potraviny.....

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

-nakupovať podľa priorít

Očakávanie, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávanie, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.

Čiastková kompetencia 6: Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu. – pojem závet

Očakávanie, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť predmet, ktorý zdedil niektorý z členov domácnosti.

Využitie v predmetoch: **SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina**

5. Úver a dlh

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

-pôžička - vrátenie

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť.

Čiastková kompetencia 4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov

Očakávanie, že žiak je schopný.: *Úroveň 1.* *Opísať situácie, kedy si človek peniaze / predmety nakupuje a kedy požičiava. Popísať dôsledok oboch možností*

– auto, byt, dom.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

-vrátiť vec v takom stave, v akom som si ju požičal

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú osobnú vec.

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

-strata, krádež, neúmyselné poškodenie – postoj v týchto prípadoch

Využitie v predmetoch: **SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina**

6. Sporenie a investovanie

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

Čiastková kompetencia 6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

-sporenie a majetok

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

-zakúpenie – investícia dom, byt, auto, zberatelia

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť, prečo je dobré ukladať peniaze vo finančnej inštitúcii.

-ochrana pred zlodejom

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetril v peňažnej inštitúcii.

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť, že za všetko sa platí daň. Popísať, ako sa kupuje dom alebo auto pre domácnosť a aké majú s tým rodičia výdavky.

Čiastková kompetencia 6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť, prečo je potrebné vytvárať prostredie dôvery a bezpečia pri používaní peňazí v rámci denného nakupovania, ale aj ich šetrenia. Porozprávať o tom, ako predchádzať stratám a znehodnoteniu vecí a peňazí.

-kupovať veci dennej spotreby, nekupovať veci na sklad

Využitie v predmete: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

7. Riadenie rizika a poistenie

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

-podomový predaj, značkový tovar, ázijskí predajcovia

Čiastková kompetencia 2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Čiastková kompetencia 2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

Očakávania, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Opísať na jednoduchých príkladoch existenciu vonkajších vplyvov na človeka.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávaná, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Čiastková kompetencia 4:

Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

- životné, zdravotné, automobilov

Očakávaná, že žiak je schopný: *Úroveň 1:* Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje .

Využitie v predmetoch: SJL (čítanie), Prírodoveda, Vlastiveda, Triednická hodina

Využitie v predmete matematika

<p>1. Človek vo sfére peňazí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom pojem zodpovednosti a samostatnosti vo vzťahu k ich vlastnej existencii v dospelosti. - Oboznámiť žiakov s pojmami ľudská hodnota a ľudská potreba na príkladoch zo života v rámci mentálnej úrovne a sociálneho zaradenia žiakov / rodina , zdravie, jedlo , spánok, a pod./ - Vysvetliť žiakom prepojenie medzi prácou a jedným z jej možných ohodnotení - peniazmi / žiak za svoju prácu v škole je ohodnotený známku, výpomoc s domácimi prácami – pochvala od rodičov, vreckové/ - Popísať problematiku bohatstva a chudoby s dôrazom na meniteľnosť daného stavu / chudoba nie je dedičná je to len ľudské rozhodnutie ostať chudobným/ Kollár – bohatý, bezdomovec – chudoba /Deti sú schopné prekonať finančné nedostatky vlastných rodičov/ - Vychovávať žiakov k váženiu si a uvedomeniu si duchovných a materiálnych hodnôt vo svojom okolí – žiť hospodárne / praktické narábanie s vecami úmyselné neničenie... 	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>
<p>2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí</p>	
<p>- Naučiť žiakov byť zodpovednými za vlastné rozhodnutia v oblasti financií / možný zárobok nesmie byť prekročený neuváženými výdavkami/ dieťa ide do obchodu a má 1 euro a chce si kúpiť čokoládu, musí si byť vedomé akú finančnú hodnotu má pri sebe a že hodnota čokolády nesmie byť vyššia/</p>	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Pri zhodnocovaní vlastných financií používať overené zdroje – médiá, inštitúcie garantované štátom a nepodľahnúť lákavým ponukám finančných podvodníkov – zneužívanie osobných údajov /meno bydlisko, tel. číslo sú ich osobné údaje, ktoré sa nemajú cudzím ľuďom hovoriť/ - Vedieť si vytvoriť hierarchiu najnutnejších a menej potrebných finančných výdavkov / môžem si kúpiť len to na čo mám peniaze/ - Použiť príklady rôznych generácií ohľadom míňania peňazí / 21 str. – mobily, počítače, hry oblečenie 20 str. – kino , spoločenské aktivity, šport , oblečenie/ - Každý človek má nárok reklamovať chybný tovar – ochrana spotrebiteľa / čokoláda po záručnej dobe/ 	
3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca	
<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom čo je to osobná , rodinná a spoločenská potreba / ja si chcem kúpiť, my si chceme kúpiť, dosiahnuť niečo – uznanie, spoločenské postavenie/ - Príklady na životné potreby / získať vhodné vzdelanie, nájsť si vyhovujúcu prácu – mať stabilný príjem pre zabezpečenie rodiny/ - Žiakom zdôrazniť že štúdium je prvým predpokladom pre získanie zamestnania / je dôležitý výber školy, ktorý má predznamenávať ďalšie pracovné smerovanie žiaka. - Vysvetliť žiakom možné spôsoby získavania peňazí: plat za prácu, dar, dedičstvo a pod - Naša spoločnosť v ktorej žijeme ma nastavený systém vo vzťahu k peniazom. Každý človek, rodina potrebuje peniaze k prežitiu. - Úspešnosť vo finančnej oblasti: stabilná práca s možným kariérnym postupom, Neúspešnosť : krátkodobé finančne nezaujímavé zamestnania 	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>
4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi	
<p>Vypracovať si finančný plán, v ktorom viem porovnať predpokladaný príjem s možnými výdavkami a na základe zistených faktov konať finančne transakcie/ výlet/</p> <ul style="list-style-type: none"> - V diskusii overiť vnímanie žiakov ohľadom výdavkov v domácnosti - Vysvetliť žiakom dôležitosť prehľadnosti v dokumentoch typu : dedičstvo, faktúry, dôležité účty - Vysvetliť žiakom systém cenových relácií v rôznych obchodoch a nasmerovať ich na zodpovedné rozhodovanie pri nákupe/ čokoláda v Tesco stojí 1 euro, tá istá čokoláda v Lidli stojí 0,80 centov , zvážiť si možné použitie vzniknutého finančného rozdielu/ - Vysvetliť žiakom zmysel charitatívnych organizácií a poukázať na ich vierohodnosť / podvody/ 	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>
5. Úver a dlh	
<p>Vysvetliť žiakom požičiavanie peňazí / kúpa autá, bytu a ich vlastnú zodpovednosť pri ich splácaní – výška príjmu , nutné výdavky, zostatok – platba úveru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Každý kto si niečo požičia / knihu/ by mal splniť dohodu ohľadom termínu vrátenia a nepoškodenia - Vysvetliť deťom riziko požičiavania peňazí a možného zadlženia sa : exekúcia odobratie osobného majetku - bezdomovec 	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>
6. Sporenie a investovanie	
<p>Vysvetliť žiakom zmysel sporenia: mať záujem si niečo kúpiť alebo si tvoriť stabilnú finančnú rezervu/ šetrenie do pokladničiek a pod./</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť žiakom slovo investícia: kúpa domu a jeho dlho trvajúca finančná hodnota 	<p>Matematika Slovné úlohy:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Narábanie s peniazmi: ukladanie do vierohodných finančných inštitúcií – banky + nabiehajúce úroky, ochrana pred zlodejmi - Vysvetliť žiakom investovanie väčšej sumy do vecí , ktorá bude mať dlhotrvajúcu hodnotu s možnosťou zvýšenia nákupnej ceny. / dom/ - Vysvetliť žiakom pojem daň a jej praktické uplatňovanie, napr. kúpa domu 	<p>Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>
<p>7. Riadenie rizika a poistenie</p>	
<p>Vysvetliť pojem riziko na úrovni nedbanlivého narábania s peniazmi / zadlženie sa v dôsledku väčších výdavkov ako príjmov, vreckové na týždeň miniem za dva dni a požičiam si od kamaráta/</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niekedy nie z vlastnej viny stratí človek zamestnanie, dôvodom je nesprávne hospodárenie firmy , štátu - Vysvetliť žiakom že už v mladosti treba myslieť na starobu a dôchodok a tvoriť si finančné rezervy prostredníctvom produktov ponúkaných finančnými inštitúciami. Sociálna a finančná istota v starobe je základným predpokladom na dôstojne dožitie - Vysvetliť žiakom základné princípy poistenia: istota prostredníctvom poistenia/ stane sa úraz zdravotná poisťovňa preplatí bolestné/ 	<p>Matematika Slovné úlohy: Sčítanie, odčítanie Násobenie, delenie</p>

4. ročník

Matematika

Uviesť príklady míňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií.
Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch.
Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Prírodoveda

Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.
Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám.
Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

Vlastiveda

Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.
Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Slovenský jazyk a literatúra

Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom – **slohová zložka**
Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.
Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele.

Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia

Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života.

Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností.

Telesná a športová výchova

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote -. 4. ročník.

Finančná gramotnosť v ŠKD

Využitie finančnej gramotnosti v ŠKD v jednotlivých záujmových činnostiach.

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

Čiastkové kompetencie:

- Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Čiastková kompetencia 1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Pomenovať základné ľudské hodnoty.

Pomenovať základné ľudské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny.

Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Opísať príklady bohatstva a chudoby.

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

Čiastkové kompetencie:

- Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov.

Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív.

Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

Čiastkové kompetencie:

- Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Čiastková kompetencia 3: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

Čiastková kompetencia 4: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

Čiastkové kompetencie:

- Vypracovať osobný finančný plán.
- Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: **Udržanie výhodnosti, požíčkovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

Čiastkové kompetencie:

- Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Opísať situácie, kedy si človek peniaze / predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Popísať dôsledky oboch možností.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka.

Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú osobnú vec.

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný:

Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: ***Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.***

Čiastkové kompetencie:

- Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
- Zhodnotiť investičné alternatívy.
- Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, prečo je dobré ukladať peniaze vo finančnej inštitúcii.

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetрил v peňažnej inštitúcii.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: ***Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.***

Čiastkové kompetencie:

- Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

- Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 1: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať na jednoduchých príkladoch existenciu vonkajších vplyvov na človeka.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine.

Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Koordinátor pre finančnú gramotnosť: Mgr. Mikuláš Zemanek

V Lehniciach, 1.9.2014

Schválil: PaedDr. Jarmila Hanidžiarová
riaditeľka školy